

AUGUST 2012

1. 8. 1722 – v Krupine zomrel Martin Dubovský, pedagóg, profesor prešovského kolégia, rektor evanjelických škôl v Brezne, Hnúšti, Strážkach, Krupine, Banskej Štiavnici a Levoči, autor poézie, náboženský spisovateľ (290. výročie)

1. 8. 1802 – v Levoči sa narodil Kristián Viliam Fuchs, geológ, montanista, bankský teoretik, organizátor a tvorca srbského baníctva a hutníctva (210. výročie)

2. 8. 1552 – Pasovský mier. Cisár Karol V. bol prinútený vydať všeobecnú amnestiu a priznať evanjelikom právo na slobodné vyznávanie a praktizovanie ich viery. Stalo sa tak po tom, ako jeho spojenec z rokov 1546 – 1547 Móric Saský prešiel na stranu svojich súvercov. Pasovský mier predznamenal definitívne usporiadanie náboženských pomerov v ríši v Augsburgu roku 1555 (460. výročie)

3. 8. 1737 – v Poprade zomrel Juraj Buchholtz ml., rektor evanjelických škôl v Paludzi a Kežmarku, prírodovedec, fyzik, bádateľ Vysokých Tatier a jaskýň v Nízkych Tatrách, Aggteleku a Dobšinej, spolupracovník Mateja Bela, literát, člen prírodovednej spoločnosti vo Vratislavi (275. výročie)

3. 8. 1752 – v Modre zomrel Pavol Jacobaei, evanjelický kňaz, jazykovedec, autor nábožensko-výchovnej literatúry, modlitieb, zostavovateľ modlitebnej knihy a funebrála (260. výročie)

3. 8. 1812 – v Sarvaši zomrel Martin Hamaliar, evanjelický kňaz, pedagóg, superintendent Banského dištriktu, autor cirkevnej agendy (1798), spoluzakladateľ Katedry reči a literatúry československej na bratislavskom lýceu (1803), náboženský spisovateľ (200. výročie)

4. 8. 1942 – v Ufe zomrel Vladimír Krivoš, polyglot, stenograf, tvorca prvej ruskej stenografickej sústavy, riaditeľ ruskej parlamentnej stenografickej kancelárie a cárskej knižnice, tajný radca Nikolaja II., profesor jazykov na vojenskej akadémii, pracovník Ministerstva zahraničných vecí ZSSR, prekladateľ a spisovateľ (70. výročie)

4. 8. 1972 – v Poprade zomrel Ján Jamnický, herec, režisér, divadelný pedagóg, scenárista, prekladateľ, pôvodným vzdelaním právnik, národný umelec, jedna z najvýraznejších osobností slovenského divadelníctva (40. výročie)

5. 8. 1897 – v Banskej Štiavnici zomrel Ján Brezník, pedagóg a riaditeľ lýcea v Banskej Štiavnici, cirkevný publicista, autor cirkevnohistorických prác (115. výročie)

6. 8. 1682 – v Halle zomrel Ján Sinapius-Horčíčka, evanjelický kňaz, senior, pedagóg, barokový spisovateľ, autor príležitostnej poézie a diel náboženskej i svetskej povahy (330. výročie)

6. 8. 1872 – v Slovenskom Pravne sa narodil Krištof Chorvát, evanjelický kňaz, etnograf, prozaik a básnik (zomrel 3. 4. 1897 v Modre-Kráľovej) – 140. a 115. výročie

6. 8. 1912 – v Liptovskej Kokave sa narodil Martin Jančuška, osvetový pracovník, redaktor, kultúrny teoretik a metodik, zakladateľ a organizátor *Ľudovej umeleckej tvorivosti* (100. výročie)

8. 8. 1842 – v Komárne sa narodil Gustáv Adolf Csengey, pedagóg, profesor, dekan a rektor Evanjelického kolégia v Prešove, teológ, prekladateľ, básnik a spisovateľ (170. výročie)

8. 8. 1937 – zomrel v Brezne Martin Rázus, evanjelický kňaz, spisovateľ, básnik a politik, čelný reprezentant autonomistickej línie v slovenskom evanjelictve po r. 1918, poslanec Národného zhromaždenia, hlavný ideológ a predseda SNS (75. výročie)

9. – 10. 8. 1847 – zasadnutie členov *Tatrina* v Čachticiach, na ktorom prítomní vyslovili súhlas so štúrovskou kodifikáciou spisovného jazyka (165. výročie)

10. 8. 1822 – v Hornom Záturčí sa narodil Ján Kalinčiak, spisovateľ, najvýznamnejší predstaviteľ slovenskej historickej prózy obdobia romantizmu, príslušník štúrovej generácie, pedagóg, literárny kritik a publicista (190. výročie)

10. 8. 1922 – v Klenovci sa narodil Vladimír Mináč, spisovateľ, esejista, literárny kritik, novinár, publicista, filmový scenárista, verejný a kultúrny činiteľ, jedna z najvýznamnejších osobností slovenskej literatúry po II. svetovej vojne, šéfredaktor *Kultúrneho života* a *Slovenských pohľadov*, ľavicový politik, poslanec SNR a Federálneho zhromaždenia ČSFR (90. výročie)

11. 8. 1892 – v Osijeku sa narodila Zlata Porubská-Jesenská, osvetová pracovníčka, prekladateľka, učiteľka, divadelníčka, publicistka, osobnosť ženského hnutia v prostredí dolnozemskej Slovákov a funkcionárka ženských spolkov (120. výročie)

12. 8. 1917 – v Brezovej pod Bradlom zomrel Gustáv Adolf Molnár, stavitel' organov (95. výročie)

14. – 16. 8. 1922 – prvý zjazd SEM v Banskej Bystrici (90. výročie)

18. 8. 1772 – v Bystričke sa narodil Matúš Blaho, evanjelický kňaz, liptovský senior, národnokultúrny pracovník a náboženský spisovateľ, iniciátor významných knižničných a divadelno-ochotníckych aktivít (zomrel v Liptovskom Mikuláši 21. 3. 1837) – 240. a 175. výročie

18. 8. 1927 – v Dobrej Nive sa narodil Štefan Pauliny, právnik, diplomat, spoluautor cirkevnej ústavy z r. 1994, čestný predseda Demokratickej strany, spolupracovník *Spoločnosti pre Tvorbu T*, *Stálej konferencie občianskeho inštitútu* a *Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku*, v 50. rokoch perzekvovaný (85. výročie)

19. 8. 1822 – v Banskej Bystrici sa narodil Samuel Dobroslav Štefanovič, národný buditeľ, účastník slovenského povstania v r. 1848 – 1849 a kapitán slovenských dobrovoľníkov, publicista, redaktor, literárny kritik (190. výročie)

21. 8. 1867 – v Nozdroviciach zomrel Ladislav Nozdrovický, popredný pomológ, seniorálny dozorca a kráľovský komisár (145. výročie)

22./24. 8. 1527 – poprava rektora Jána Gregoryho a farára Filipa Nikolaiho, exekúcia *ľubietovských martýrov* vo Zvolene a na Dobrej Nive je pokladaná za prvý známy akt násilnej protireformácie na Slovensku, časť historickej vedy považuje správy o poprave za dobovú reformačnú legendu (485. výročie)

22. 8. 1982 – slávnostná posviacka obnoveného artikulórneho chrámu z Paludze na Lazisku (Liptovsko-oravský seniorát) za účasti predsedu Svetového luteránskeho zväzu Dr. J. Kibiru, generálneho biskupa SECAV Dr. Jána Michalka a evanjelikov zo Slovenska, Čiech, Nemecka, Poľska, Maďarska, Juhoslávie a iných krajín (30. výročie)

23./24. 8. 1572 – Bartolomejská noc (*Massacre de la Saint-Barthélemy*). Vyvraždenie hugenotov v Paríži krátko po uzavretí mieru v Saint-Germain-en-Laye (skončila sa ním tretia náboženská vojna vo Francúzsku) a svadbe Henricha Navarského s Margarétou z Valois. V Paríži a následne aj v ďalších mestách kráľovstva zahynulo do konca októbra 1572 násilnou smrťou 10 – 30-tisíc protestantov (440. výročie)

24. 8. 1812 – v Sajókaze sa narodil Samuel Horvát, evanjelický kňaz, békešský senior, predstaviteľ dolnozemskej evanjelikov, náboženský spisovateľ a cirkevný historik, stúpenec kossuthovskej revolúcie

v r. 1848 – 1849 a odporca patentálneho zriadenia, podporovateľ a organizátor evanjelického školstva (200. výročie)

27. 8. 1617 – v Prahe zomrel Juraj Tesák-Mošovský, evanjelický kňaz, hodnostár konzistória českých stavov, autor náboženských a mravoučných traktátov, kázní, dramatik, popredný predstaviteľ humanistickej spisby (narodil sa okolo r. 1547, pravdepodobne v Mošovciach) 395. výročie

28. 8. 1577 – v Lauingene sa narodil Šimon Heuchlin, evanjelický kňaz, senior, náboženský spisovateľ, zvolený v zmysle kánonov Žilinskej synody za inšpektora nemeckých ev. a v. cirkevných zborov v stolicách Nitrianskej, Bratislavskej a Tekovskej (435. výročie)

28. 8. 1837 – v Blatnici sa narodil Ľudovít Michal Šoltés, národnokultúrny a hospodársky pracovník, zakladateľ patronátneho gymnázia v Martine, výboru *Muzeálnej slovenskej spoločnosti*, spoluzakladateľ a tajomník *Slovenského spevokolu*, hospodárskych spolkov a ustanovizní, podporovateľ národnej a cirkevnej tlače, sirotincov a spolkov (175. výročie)

30. 8. 1822 – v Ratkovej sa narodil Ľudovít Augustín Gál, evanjelický kňaz, publicista a zberateľ ľudových povestí (190. výročie)

august 1547 – kráľovské inštitúcie v Anglicku začali kontrolu farností v krajine s cieľom vypudiť stúpencov katolicizmu (465. výročie)

august 1867 – M. M. Hodža bol predčasne penzionovaný a nútený odísť do exilu v sliezskom Tešíne (145. výročie)

Do Tranovského kalendára na rok 2012 zostavil Karol Dzuriak.